MANAGEMENTUL OPERAŢIONAL ÎN CADRUL INSTITUŢIILOR ASISTENŢEI MEDICALE

Diana ECHIM

CZU: 005.31:303 dianaechim@gmail.com

The current stage of development of medical assistance institutions in the Republic of Moldova is one of continuous adaptation to the requirements of the changing system, in such conditions, the medical system is increasingly faced with the problem of improving the quality of the services provided. Operational management is, in fact, the bridge between the current state of the system of medical assistance institutions in the Republic of Moldova and the one in which it tends to reach as a provider of a multitude of medical services, based on quality and efficiency standards.

Stadiul actual de dezvoltare a instituţiilor asistenţei medicale din Republica Moldova este de adaptare continuă la cerinţele sistemului aflat în schimbare. În astfel de condiţii, sistemul medical se confruntă din ce în ce mai pregnant cu problema perfecţionării calităţii serviciilor prestate. Managementul operaţional reprezintă, de fapt, puntea de legătură între stadiul actual al sistemului instituţiilor asistenţei medicale din Republica Moldova şi cel în care acesta tinde să ajungă drept prestator al unei multitudini de servicii medicale, bazate pe standarde de calitate şi eficienţă.

Ţinând cont de faptul că o întreprindere reprezintă un sistem productiv alcătuit din intrări, procese, ieşiri şi fluxuri informaţionale, care conectează organizaţia la mediul extern, propunem următoarea ***definiţie a managementului operaţional al instituţiilor medicale din Republica Moldova:*** *este o activitate legată de proiectarea, crearea, exploatarea şi gestionarea sistemelor operaţionale ale instituţiilor asistenţei medicale.*

Sistemul de sănătate din Republica Moldova este organizat în conformitate cu principiile de acces universal la servicii de sănătate de bază şi de finanţare echitabilă şi solidară a serviciilor de sănătate atât din partea statului, cât şi din partea persoanelor fizice prin intermediul asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală. Structura sistemului de sănătate este formată dintr-o serie de instituţii medicale publice şi private, dar şi de alte agenţii şi autorităţi publice implicate în procesul de prestare, finanţare, reglementare şi administrare a serviciilor de sănătate.

Reieşind din specificul activităţii instituţiilor medicale din Republica Moldova, vom deosebi următoarele elemente ale managementului operaţional specific instituţiilor medicale din Republica Moldova:

- *organizarea activităţii instituţiilor medicale;*
- *managementul calităţii;*
- *gestiunea procesului de achiziţie a medicamentelor;*
- *procedura de control financiar intern;*
- *procedurile contabile.*

1. Organizarea activităţii instituţiilor medicale

Conform prevederilor art.5 din Legea ocrotirii sănătăţii, nr.411-XIII din 28.03.1995, modificată prin Legea nr.175 din 21.07.2017, instituţiile de învăţământ medical de stat, instituţiile de cercetări ştiinţifice din sistemul de ocrotire a sănătăţii, precum şi spitalele, dispensarele republicane şi alte instituţii republicane de asigurare a sănătăţii se află în subordinea Ministerului Sănătăţii. Celelalte instituţii medico-sanitare se subordonează Ministerului Sănătăţii şi autorităţilor administraţiei publice locale [1].

Instituţiile departamentale curativ-profilactice şi de altă natură se subordonează departamentelor respective. În plan metodic, de control al calităţii asistenţei medicale şi de atestare a cadrelor instituţiile respective sunt subordonate Ministerului Sănătăţii. În circumstanţe extraordinare de izbucnire a unor maladii de masă, instituţiile medico-sanitare nominalizate vor acorda, conform deciziei Guvernului, asistenţă medicală sinistraţilor. În perioada de răspândire a maladiilor transmisibile toate centrele de sănătate publică sunt obligate să-şi coordoneze activitatea cu Ministerul Sănătăţii.

Instituţiile medico-sanitare private şi persoanele care exercită independent profesiune medico-sanitară se supun autorităţilor administraţiei publice locale, Ministerului Sănătăţii, altor organe şi organizaţii, în condiţiile legii.

2. Managementul calităţii ca element a managementului operaţional la nivelul instituţiilor medicale

Serviciile de îngrijire a sănătăţii sunt adesea recunoscute ca fiind de bună calitate dacă sunt eficiente şi centrate pe pacient, sunt sigure şi acordate în timp util. În mod obişnuit, părţile interesate ale sistemului de sănătate, inclusiv furnizorii, managerii şi factorii de decizie politică, atunci când încearcă să îmbunătăţească calitatea sistemului de sănătate, iau în considerare şapte categorii de intervenţii: schimbarea practicii clinice de primă linie; stabilirea standardelor; angajarea şi abilitarea pacienţilor, familiilor şi comunităţilor; informare şi educaţie pentru lucrătorii din domeniul sănătăţii, manageri şi decidenţi; utilizarea programelor şi a metodelor de îmbunătăţire continuă a calităţii; stabilirea stimulentelor bazate pe performanţă (financiare şi nefinanciare); legislaţie şi reglementare.

3. Gestiunea procesului de achiziţie a medicamentelor ca element al managementului operaţional la nivelul instituţiilor asistenţei medicale

Succesul şi calitatea serviciilor medicale depind, în mare măsură, de aprovizionarea entităţii care prestează servicii medicale cu medicamente şi dispozitive medicale. În R.Moldova această funcţie revine Agenţiei Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale (AMDM). Misiunea AMDM constă în implementarea politicii statului în domeniul medicamentului, activităţii farmaceutice, circulaţiei substanţelor stupefiante, psihotrope şi a precursorilor şi dispozitivelor medicale în scopul promovării şi protejării sănătăţii publice prin asigurarea cu medicamente şi dispositive medicale de calitate, inofensive, eficiente şi accesibile [2].

Optimizarea procesului de medicaţie, precum şi studierea raportului „cost – eficienţă” necesită un şir de proceduri ce formează procesul complex de achiziţii publice a medicamentelor.

Argumentarea sortimentului de medicamente necesare pentru asigurarea unei medicaţii eficiente, continue, economicoase, sigure şi inofensive a creat premisele elaborării Sistemului de Formular. Acesta este un proces de selectare de către specialişti a celor mai eficiente, accesibile şi inofensive medicamente dintre cele prezente pe piaţa farmaceutică, de elaborare şi difuzare a informaţiei obiective despre aceste medicamente, de instruire a personalului unităţilor medicosanitare, de monitorizare a conformităţii utilizării medicamentelor, precum şi de adoptare a măsurilor pentru prevenirea şi corectarea erorilor farmacoterapiei [3].

4. Procedura de control financiar intern ca element al performanţei managementului operaţional la nivelul instituţiilor asistenţei medicale

Necesitatea studierii controlului intern al instituţiilor medicale din Republica Moldova derivă din cerinţa de combatere a risipei fondurilor asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală şi bugetului de stat, de a preveni unele disfuncţii care pot surveni în activitatea acestor instituţii, iar utilitatea unui astfel de control poate fi determinată de efectul asupra rezultatelor entităţilor publice medicale.

5. Procedurile contabile în instituţiile asistenţei medicale

Pentru a transpune în legislaţia naţională prevederile acquis-ului comunitar în domeniul financiar şi sectorul corporativ, la 1 ianuarie 2019 a intrat in vigoare Legea contabilităţii şi raportării financiare nr.287 din 15.12.2017 [4]. Potrivit prevederilor Legii contabilităţii şi raportării financiare, în funcţie de categoria din care fac parte, entităţile vor ţine contabilitatea în partidă dublă, întocmind situaţii financiare simplificate conform SNC sau vor ţine contabilitatea în partidă dublă, întocmind situaţii financiare complete conform SNC. Astfel, în IMSP, care prestează un tip de asistenţă medicală, spre exemplu, asistenţa medicală primară din centrele de sănătate autonome, ca rezultat al descentralizării asistenţei medicale primare, poate fi aplicat un sistem de evidenţă simplificat, întrucât aceste instituţii reprezintă, de regulă, un centru cu câţiva medici de familie, asistente ale medicului de familie, şef centru de sănătate, asistenta medicală superioară, contabilul şi personalul administrativ.

Referinţe:

1. Legea pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, nr.175 din 21.07.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 2017, nr.301-315/535.
2. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii şi efectivului-limită ale Agenţiei Medicamentului şi Dispozitivelor Medicale, nr.71 din 23.01.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 2013, nr.18-21.
3. SAFTA, V. şi al. *Management şi Legislaţie farmaceutică*. Chişinău: Tipografia Centrală, 2012, p.462.
4. Legea contabilităţii şi raportării financiare, nr.287 din 15.12.2017 În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 2018, nr.1-6.

Recomandat
***Svetlana MIRONOV**, dr., conf. univ.*